

צו וזרוז – אות כ"ד

The Tzaddik Within: Envisioning your Ideal Spiritual Self

(1) נזר ישראל – חלק ב, עמ' רלד-רלה – "נקודת הצדיק בהארת הפורים"

(2) משנה מסכת סנהדרין – פרק י, משנה א

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר "ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר (ישע"י ס, כא).

(3) לקוטי מוהר"ן – תורה נו

וביום הפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם, מקרא קדש יהיה לכם פל מלאכת עבודה לא תעשו.

.א.

כי יש בכל אחד מישראל בחינת מלכות וכל אחד לפי בחינתו, כן יש לו בחינות מלכות יש שהוא שורר בביתו ויש שהוא מושל ביותר וכן יש שהוא מושל על כל העולם כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו בבחינות: "שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות" ובחינות המלכות הזאת שיש בכל אחד היא באתגליא ובאתפסגיא באתגליא, הינו הממשלה שיש לכל אחד לפי בחינתו שהוא מושל על אלו האנשים באתגליא כפי בחינת המלכות שלו כפי"ל ובאתפסגיא הוא כי גם יש לכל אחד לפי בחינתו בחינת מלכות באתפסגיא דהינו שאף שבאתגליא נראה שאין לו שום ממשלה על אלו האנשים עם כל זה באתפסגיא ובהעלם גדול, הוא מושל על אלו האנשים כי נשמתם הם תחתיו, ונכנעים תחתיו וגם זאת הבחינה של מלכות באתפסגיא היא לכל אחד לפי בחינתו בבחינת: "שרי אלפים, ושרי מאות" וכו' ויש אחד שבאתגליא אין לו שום ממשלה ואף על פי כן באתפסגיא ובהעלם גדול, הוא מושל על כל הדור ואפילו על כל צדיקי הדור כי כל נשמותיהם הם כלם תחת ממשלתו ומלכותו וכלם נכנעים וכפופים אליו רק שהוא בהעלם גדול, בבחינות: "בכל מקום מקטר ומגש לשמי" שאף שהם עובדים עבודת אלילים על כל זה בהעלם גדול הם כלם נכנעים אליו יתברך ועובדים אותו יתברך רק שהוא בהעלם גדול כמו כן זאת הבחינה של מלכות באתפסגיא שאף שבאתגליא אין לו שום ממשלה עם כל זה בהעלם גדול, הוא מולך עליהם והם כלם תחתיו ונכנעים אליו.

.ב.

וצריך כל אחד לבלי להשתמש עם בחינות המלכות שיש לו להנאתו ולצרכו שלא תהיה בחינות המלכות אצלו כעבד למלאת תאוותו רק שתהיה בחינת המלכות בבחינת בן חורין "אשריך ארץ שמלפך בן חורין" שהמלכות יהיה אצלך בן חורין לבלי להשתמש בו להנאתך וזה בחינת מרדכי, בחינת מר דרור שהמרות, הינו המלכות יש לה דרור וחרות שלא להשתמש בה להנאתו ולצרכו כי אם להשם יתברך, בבחינות "והיתה לה' המלוכה" דהינו להשתמש עם המלכות לעבודת השם יתברך דהינו להזהיר ולהוכיח את כל הנשמות שנכנעים אליו כל אחד ואחד לפי בחינות המלכות שיש לו באתגליא ובאתפסגיא הן אם הוא מושל בביתו, צריך להזהיר ולהוכיח את בני ביתו ואם יש לו ממשלה יותר, מטל עליו להזהיר יותר ויותר אנשים לפי בחינת המלכות שלו.

... וְזֶה פְּרוּשׁ: "וּבְכָל יוֹם וְיוֹם מְרַדְּכִי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית הַנְּשִׁים" וְכוּ', מְרַדְּכִי, זֶה בְּחִינַת
הַמַּלְכוּת כְּנִי"ל וּבְכָל יוֹם וְיוֹם, זֶה בְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁעַל יְדֵהּ מְמַשְׁיכִין הַחַיּוֹת לְהַיָּמִים וְהַמַּדּוֹת
כְּנִי"ל חֲצַר בֵּית זֶה בְּחִינַת חִיצוֹנִיּוֹת וּפְנִימִיּוֹת הֵינּוּ מַחְשְׁבוֹת וְדַבּוּרִים שֶׁבְּכֻלָּם נִסְתָּר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
שֵׁם אֵף הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַדַּבּוּרִים שֶׁל הַרְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְזֶה חֲצַר בֵּית הַנְּשִׁים מְלִשׁוֹן שְׁנָשׁוּ
וְקִפְצוּ מִמְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם [מְלִשׁוֹן גִּיד הַנְּשִׂא] שְׁנִתְרַחְקוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיֵּשׂ שֶׁכָּבֵר הָיָה קֶצֶת אֶצֶל
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲדָךְ שֶׁכָּבֵר שָׁכְחוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי נִשְׁנִי אֱלֻקִּים וְכוּ' שֶׁכָּבֵר שָׁכְחוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיֵּשׂ
שְׁגָם עֲתָה זֹכְרִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲדָךְ שְׁנִשְׁתָּה גְבוּרָתָם וְאֵין לָאֵל יָדָם לְהַתְגַּבֵּר עַל יָצָרָם
וּבִשְׁבִיל זֶה נִקְרְאִים בְּשֵׁם נְשִׁים מַחְמַת שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּי"ל בְּחִינַת שְׁנָשׁוּ וְקִפְצוּ וְכוּ' וַיֵּשׂ שְׁהֵם
בְּבְחִינַת שָׁכְחָה וְכוּ' וַיֵּשׂ שְׁהֵם בְּבְחִינַת נִשְׁתָּה גְבוּרָתָם כְּנִי"ל וְעַל יְדֵי כֵל זֶה הֵם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִסְתָּר מֵהֵם בְּבְחִינַת הַסְתָּרוֹת הַנִּי"ל וּמְרַדְּכִי, הֵינּוּ בְּחִינַת הַמַּלְכוּת הוּא יְכוּל
לְהוֹכִיחַ וְלַהֲזַהֵר אוֹתָם עַל יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת יָמִים וּמַדּוֹת כְּנִי"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה זֹכִין
לְדַעַת שֶׁעַל יְדֵי הַדַּעַת הִזָּה מְגַלִּין הַהִסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסְתָּרָה וְעוֹשִׁין מְמַנָּה תּוֹרָה כְּנִי"ל וְאַזִּי
אוֹרִיָּתָא מְכַרְזָת קַמִּיהוּ כְּנִי"ל וְזֶה, 'לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר' שֶׁעַל יְדֵי זֶה עוֹשֶׂה דַּעַת מֵהַסְתָּרָה
שֶׁבְּתוֹךְ הַסְתָּרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶסְתֵּר בְּחִינַת הַסְתָּר אֶסְתֵּר יוֹמָה יַעֲשֶׂה בְּהִ' שְׁעוֹשָׂה מֵהַסְתָּרָה
בְּחִינַת מָה הֵינּוּ תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "מָה הַעֲדוֹת" וְכוּ' כְּנִי"ל כִּי מְזָה בְּעַצְמוֹ שְׂיֹדַע שְׁגָם בְּתוֹךְ
הַהִסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסְתָּרָה יֵשׁ שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְזָה בְּעַצְמוֹ נַעֲשֶׂה דַּעַת, דְּהֵינּוּ תּוֹרָה וְאַזִּי אוֹרִיָּתָא
מְכַרְזָת קַמִּיהוּ כְּנִי"ל.

פטירתו, ואמר להם שילכו למי שנראה בעיניהם כראוי לכך - וישאלוהו עצה על גאווה. אם יאמר להם, מתברר שבוודאי הוא אינו הנכון. רק זה שיאמר להם כי אין עצה לגאווה ונצרך לרחמי השי"ת שיעזור בזה - הוא האיש. ולכאן הרי נאמר לעיל מספה"ק שעצה יעוצה לבעל גאווה לילך אצל צדיק, ומכאן משמע

שגם הצדיק אין בכוחו לתת עצה לגאווה בתוך הבריאה? אך ההסבר בזה, שהמושג "עצה" היינו שמצויים עדיין בתוך בחי' ארמ"ע, ובדרגה זו אכן אין עצה ואין תבונה, ברם מה שדרוש כאן הוא הארה למעלה מיסודות ארמ"ע, הפיכה מאל אחר לא-ל אחד - ואכן זה יכול להיעשות בכח הצדיק.

נקודת הצדיק בהארת הפורים

הנה אי' דכל המועדים בטלים לעתיד לבוא חוץ מחנוכה ופורים. היינו שהארת הפורים היא בחי' עצם, ולא לבושים, ובחי' עצם לא בטיל לעולם (כמו בן שלא יוכל להיפרד ממציאיות 'עצם' שהוא בן לאכיו). היינו שבפורים נגלתה אהבת העצם לישראל.

ויוכן בדרך משל מן האב האומר לבנו שהוא אוהבו מחמת שלומד תורה או מחמת שמתנהג כשורה - הרי שבכך מוכיח שאהבתו תלויה בדבר; אף כי כוונתו טובה, לעודדו ולחזקו, אך יש בכך חסרון שנראה מהדברים שהאהבה תלויה בדבר, בטל דבר בטלה אהבה. ברם כאשר האב אומר לבנו שאוהבו מחמת שהוא בנו, הרי בכך הראה לו שיש כאן אהבת עצם שאינה בטלה עולמית.

פירוש
15
מ 36
not
151
א

כך כאשר בא השי"ת לגאול את ישראל ממצרים, ומרע"ה שאל באיזו זכות יגאלו - ואמר לו השי"ת "בהוציאך את העם הזה ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה" - היה נראה כי זו סיבת האהבה, שבעתיד יהיו לעם שישמרו את התורה. אולם לאחר ש"נרדי נתן ריחו" בחטא ע"ג, פעל מרע"ה ביום הכפורים שיאמר הקב"ה "סלחתי כדבריך" - או אז נתגלתה אהבת העצם לישראל. וזאת פעולת הצדיק, לגלות בלב ישראל את עצמיות האהבה שבינם לקונם, למעלה מטעם ודעת, וזהו סוד מ"ש חז"ל "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד"י.

לז. והנה סוד בעלי תשובה הוא בחי' משיח בן דוד (כמ"ש חז"ל, ע"ו ד; "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי לא דוד ראוי לאותו מעשה... אלא להורות תשובה". ובחי' יוסף היא העמידה בנסיונות ללא נפילה - כמאחז"ל (יומא לה) "יוסף מחייב את הרשעים". נמצא שיוהכ"פ הוא בחי' דוד, בעלי תשובה, אך גאולת פורים - שנעשתה ע"י יוסף - היא בדרגה יותר גבוהה, שנכלל הארת דוד בהארת יוסף ונעשו אחד. ולכך כפורים - הוי כ'פורים, היינו שפורים היא דרגה יותר גבוהה. ומכך למדנו שאמנם תחילת הגאולה היא ע"י בחי' יוסף, אך בסופה באה לידי ההשגה שבכחי' דוד - וכמו"כ כפורים שנעשה ע"י מרדכי משבט בנימין (והוי יוסף) מגיעה בסופה לידי "תכלית הידיעה שלא נרע", אהבת העצם מהשי"ת לעמו שידובר בה להלן, שהוא בחי' דוד. וזה הכלל תמיד, שנכלל יוסף ברוד לגאולה שלימה, והבן.

וזה שאומרים בתפילת ע עולם בית ישראל היינו אהבת עצם, ולאחר "תורה ומצוות חוקים ומ למדת", היינו עיקרי חיי "נשיח בחוקיך ונשמח ו תורתך ובמצוותיך לעולם חיינו ואורך ימינו ובהב ולילה" - ולאחר מכן שבי אהבת העצם: "ואהבתך לעולמים", ובה חותמים: הוי"ה, אוהב עמו י

והנה בסידור דא"ח לאו (וכן בסידורי הספרו) היא "ואהבתך לא תסור מו (כמקום "אל תסיר", "לא שאין זו בקשה שאל יסי האהבה, משום שדבר ז אהבת עצם היא - אלא ש על מציאיות קיימת "ואהו ממנו לעולמים"

גילוי זה, הוא היפך קי גימ' ר"מ - שמטו ע"י שמתעתע בהם שאהבו תלויה בדרגת השגתם שהו אם ראויים לכך, מה טוב. ו ח"ו - סרה אהבה ח"ו, בדבר, לטענתו. אך האמת עצמית וע"כ היא נצחית.

לח. ובענין זה שתיבת "אל" מ דברי הגמ' (בי"ם נט) "ואף תפלה ה' ושועתי האזינה אל ז בקשה, שמבקש מאת הקדוש ולומר כזו אני בוטח שאין דרו בקשה ומשמשיך לשון עתיד, ו

פ אין בכוחו לתת עצה לגאווה אה? אך ההסבר בזה, שהמושג שמצויים עדיין בתוך בחי' דרגה זו אכן אין עצה ואין ע מה שדרוש כאן הוא הארה סודות ארמ"ע, הפיכה מאל אחד - ואכן זה יכול להיעשות בכח הצדיק.

ים

בא השי"ת לגאול את ישראל ז, ומרע"ה שאל באיזו זכות מר לו השי"ת "בהוציאך את ומצרים תעבדון את האלוקים ה" - היה נראה כי זו סיבת עתיד יהיו לעם שישמרו את ים לאחר ש"נרדי נתן ריחו" פעל מרע"ה ביום הכפורים י"ה "סלחתי כדבריך" - או אהבת העצם לישראל. וזאת יק, לגלות בלב ישראל את הבה שבינם לקונם, למעלה ת, וזהו סוד מ"ש חז"ל בעלי תשובה עומדים אין מורים יכולים לעמוד"ל.

ע"ז ד, "אמר רבי יוחנן משום זשובה". ובחי' יוסף היא העמידה. נמצא שיוהכ"פ הוא בחי' דוד, יותר גבוהה, שנכלל הארת דוד ים היא דרגה יותר גבוהה. ומכך די ההשגה שבבחי' דוד - וכמור"כ לידי "תכלית הידיעה שלא נדע", הכלל תמיד, שנכלל יוסף בדוד

וזה שאומרים בתפילת ערבית "אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת", היינו אהבת עצם, ולאחר מכן מזכירין "תורה ומצוות חוקים ומשפטים אותנו למדת", היינו עיקרי חייו של יהודי, "נשיח בחוקיך ונשמח בדברי תלמוד תורתך ובמצוותיך לעולם ועד, כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה" - ולאחר מכן שבים להזכיר את אהבת העצם: "ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים", ובה חותמים: "כרוך אתה הוי"ה, אוהב עמו ישראל".

והנה בסידור דא"ח לאדמוה"ז נבג"מ (וכן בסידורי הספרדים) - הגירסא היא "ואהבתך לא תסור ממנו לעולמים". (כמקום "אל תסיר", "לא תסור"). היינו שאין זו בקשה שאל יסיר השי"ת את האהבה, משום שדבר זה אינו - כי אהבת עצם היא - אלא שיש כאן הכרזה על מציאות קיימת "ואהבתך לא תסור ממנו לעולמים"ל.

גילוי זה, הוא היפך קליפת עמלק - גימ' ר"מ - שמטמא את ישראל ע"י שמתעתע בהם שאהבת השי"ת לעמו תלויה בדרגת השגתם שהם עומדים בה: אם ראויים לכך, מה טוב. אם אינם ראויים ח"ו - סרה אהבה ח"ו, שהיתה תלויה בדבר, לטענתו. אך האמת שהאהבה היא עצמית וע"כ היא נצחית. הארה זו היא

הארת כח הצדיק - ההופך אל אחר' ל'א-ל אחד' ומכרר שאין מציאות של אחר, התלוי במעשיו, אלא הכל הארת א-ל אחד; מציאות של "ואהבתך לא תסור ממנו לעולמים", ויהי מה.

וזו היתה תוקף עמידת מרדכי נגד כל הטענות וההיתרים שאמרו לו, כביכול מותר להשתחוות וליהנות מסעודת הרשע - ואמר להם שכל זה בא מכח שאינם יודעים עד היכן מגיע כח ישראל; לו ידעו, הבינו כי אין מציאות של השתחוות וכריעה לרע, כי בכל מצב שהם - שגבה וגדלה מעלת אהבתם בינם לקונם.

וזה סוד מלחמת הרשע בצדיק. עוד מימי פרעה שביקש לכבוש את ישראל תחתיו, תיכף פתח להילחם במושיען של ישראל - והיה חרד מאותו כח צדיק המתגלגל ובא לעולם בדמות ילד אשר יוולד. ידע כי כל כוחו וגבורתו וכשפי חרטומיו - כולם בטלים כאין אל מול אותו חינוק הבא לעולם, ועל כן כ"כ נתפחד הימנו ובעטיו ציוה להשליך את כל הילוד. וכמו"כ המן הרשע, אשר היפך גורלות למצוא יום שנעדר הימנו כח הצדיק - ולא מצא כי אם את יום פטירת משה רבינו, ולא ידע שבו ביום נולד. היינו שהקליפה מכירה בכך שהארת כח הצדיק היא העומדת נגדה - ולעומת

לת. ובענין זה שתיבת "אל" משמשת הן לשון בקשה והן לשון הכרזה מציאות - עי' רש"י מפורש על דברי הגמ' (כ"ה נט.) "ואף על פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו שנאמר 'שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש'. וכתב רש"י שם: "שמעה תפלתי - אין לשונות מלשון בקשה, שמבקש מאת הקדוש ברוך הוא שישמע תפלתו. אבל אל תחרש יש לשונות מלשון בקשה, ולומר כזו אני בוטח שאין דרכך לשתוק ולא להחריש, אל תחרש אל תעשה, אל תתן, משמטין לשון בקשה ומשמטין לשון עתיד, כגון (ההלים קכא) אל יתן למוט הרי לשון בקשה, ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה (כראשית ל) הוא לשון עתיד"